

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38663 Біологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	091 Біологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

05.11.2020 р.

Справа № 0691/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 09 "Біологія" у складі:

Олена Севериновська – головуєчий,

Бедункова Ольга Олександрівна,

Бумейстер Валентина Іванівна,

Галкін Олександр Юрійович,

Горин Оксана Ігорівна,

Клімкіна Ірина Іванівна,

Колісник Ярина Іванівна,

Молодченкова Ольга Олегівна,

Поручинський Андрій Іванович,

за участі запрошених осіб:

Фельбаба-Клушина Любов Михайлівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38663
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ДВНЗ «УжНУ» розроблено та введено в дію відповідні положення та документи.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 **Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

не застосовується

4.2 **Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)**

не застосовується

4.3 **Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми**

не застосовується

4.4 **Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

не застосовується

4.5 **Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти**

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 **Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

не застосовується

5.2 **Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

не застосовується

5.3 **Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналіз зведеної інформації про викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми доводить їх професійну кваліфікацію, що забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання, насамперед через наявність наукових публікацій за темами, дотичними до назв ОК, участі в міжнародних конференціях, публікацій у рецензованих авторитетних виданнях. На додатковий запит експертів надано документи, що підтверджують виконання ліцензійних вимог НПП, кожен з яких має щонайменше 7 пунктів ліцензійних вимог. У звіті ЕГ також зазначено, що академічна та професійна кваліфікації викладачів відповідає цілям та програмним результатам навчання, що в повній мірі задовольняє вимоги підкритерію 6.1.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного добору викладачів регулюються Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570>, є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. При конкурсному доборі враховується рейтинг НПП, за результатами наукової, навчально-методичної й громадської діяльності, що визначається згідно критеріїв, представлених у Положенні про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>. Рейтингові показники розраховуються за певними дискрипторами, які затверджені вченою радою ЗВО і введені в дію наказом ректора <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>. Введені в дію ряд документів, що регулюють процедури пов'язані з конкурсом на посаду НПП, зокрема з рейтингами, підвищенням кваліфікації тощо: «Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>, «Положення про проведення атестації педагогічних працівників Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22632>. Всі документи оприлюднено на офіційному сайті ДВНЗ «УжНУ» та є доступними. Експертна група при спілкуванні з академічним персоналом отримала переконливі докази, що НПП знаються на матеріалі вказаних положень.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У звіті СО доведено, що ЗВО залучає до реалізації освітнього процесу роботодавців, через залучення їх до змістового наповнення ОК (теоретичні розробки колишнього директора Інституту екології Карпат академіка Голубця М.А. лягли в основу розробки робочої програми та курсу лекцій з дисципліни «Екосистемологія з основами фітосології») та проведення аудиторних занять (читання декількох лекцій з навчальної дисципліни «Біогеоценологія з основами охорони екосистем» директором Карпатського біосферного заповідника проф. Гамор Ф.Д.). Запит експертів підтвердив наявність укладених угод про співпрацю з низкою організацій, які є потенційними роботодавцями для випускників ОНП Біологія: Карпатський біосферний заповідник (з 2015 р.), Інститут екології Карпат (з 2019 р.), Ужанський НПП (з 2015 року і продовжена до цього часу), НПП Синевир (з 2012 року і періодично продовжується до цього часу), з медичними центрами Plusmed, Intersono, Astra-Dia. Освітньо-наукова програма передбачає цикли професійної та практичної підготовки на кафедрах (ботаніки, зоології, генетики, фізіології рослин і мікробіології) ДВНЗ «УжНУ», який теж є потенційним роботодавцем для випускників. Експерти відзначили підтверджену здобувачами та НПП інформацію щодо залучення потенційних роботодавців до реалізації освітнього процесу. Також у ході проведення експертної оцінки були надані протоколи засідання кафедр біологічного факультету, Вчених рад факультету та Ради молодих вчених ДВНЗ «УжНУ», де обговорювалися проекти ОНП Біологія з точки зору їх оновлення з урахуванням результатів співпраці зі стрейкхолдерами, в т.ч. і з потенційними роботодавцями (завантажений в систему запит №3). Посилує відповідність за даним підкритерієм і той факт, що одним із стратегічних напрямків розвитку ДВНЗ «УжНУ» є налагодження професійних відносин із роботодавцями та посилення їх ролі у забезпеченні якості освітнього процесу.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

На зустрічах з експертною групою здобувачами та НПП була підтверджена інформація, що ЗВО залучає до аудиторних занять, в межах реалізації ОНП, професіоналів-практиків, які є і експертами галузі. На ОНП наявний досвід залучення до аудиторних занять проф. Гамор Ф.Д. – директора Карпатського біосферного заповідника через викладання декількох лекцій з навчальної дисципліни «Біогеоценологія з основами охорони екосистем», включення теоретичних розробок колишнього директора Інституту екології Карпат, академіка Голубця М.А. до робочої програми та курсу лекцій з дисципліни «Екосистемологія з основами фітосології». Науково-педагогічні працівники, що залучені до процесу підготовки аспірантів, підвищують свій професійний викладацький рівень та практичну підготовку шляхом проходження стажувань, курсів підвищення кваліфікації, передатестаційних циклів, циклів удосконалення, неформальних форм навчання, майстер-класів. Викладачі підвищують свій професійний рівень шляхом виконання конкурсних науково-дослідних робіт, що фінансуються із державного бюджету.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Серед основних форм реалізації механізмів сприяння професійному розвитку викладачів у ЗВО впроваджено підвищення кваліфікації відповідно «Положення про підвищення кваліфікації та стажування НПП ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>; участь у спільних наукових проектах з вітчизняними та закордонними ЗВО; проводяться: 1) періодичні оцінювання професійної компетентності та якості викладання – «Положення про проведення атестації педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22632>, «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/27552>; 2) заохочення наукової та/або інноваційної діяльності(включаючи матеріальне заохочення) – «Положення про преміювання авторів та авторських колективів за наукові дослідження, опубліковані в виданнях в БД Scopus та WoS в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26356> ; 3) реалізація права на академічну мобільність (терміном до одного року, за ними зберігається основне місце роботи) - «Положення про організацію та ведення грантової роботи в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5411>. Відповідно Положення про підвищення кваліфікації та стажування НПП ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>), завідувач кафедри, доцент Куртяк Ф.Ф. проходив індивідуальне стажування на кафедрі екології факультету гуманітарних та природничих наук Пряшівського університету (Словачина), виконуючи наукову тему «Active fish fauna component of the Natura 2000 sites in Slovakia and Transcarpathian region of Ukraine, and its impact to indicator fish species» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/biolog-zoology/science> (з вересня 2017 року по 30 червня 2018 року). Також для забезпечення моніторингу рівня професіоналізму викладачів в університеті запроваджено визначення та публікація на сайті університету рейтингу, згідно «Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421> У цілому, звіт ЕГ підкреслює наявність у ЗВО комплексної програми сприяння професійному розвитку викладачів, що в повній мірі відповідає підкритерію 6.5. Оскільки згідно «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» (затв. рішенням Національного агентства протокол № 9 від 29.08.2019 р.) «Проходження усіма викладачами «підвищення кваліфікації» не обов'язково свідчить про наявність дієвої системи професійного розвитку» (ст. 23), рекомендації експертів стосовно необхідності постійно проходити підвищення кваліфікації НПП, долучення відповідних документів до особових справ викладачів, а також створення особистих сторінок викладачів на сайті ЗВО не можуть бути враховані при оцінці рівня відповідності за даним 6 Критерієм.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Матеріальні та моральні заохочення викладачів у ЗВО регламентуються законодавчими актами України, Статутом ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>так, а також іншими внутрішніми нормативними документами. Відповідно до Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>, рейтингування НПП допомагає об'єктивному аналізу якості їх роботи і служить активізацією і стимулюванню їх професійної діяльності. Відповідно Розпорядження про преміювання авторських колективів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17154> в університеті здійснюється стимулювання видавничої діяльності науково-педагогічних та наукових співробітників шляхом преміювання авторських колективів наукових статей, які опубліковані в журналах, що входять до науково-метричної бази даних Scopus та мають імпаکت-фактор IF (Cite Score) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/rektor-uzhnu-vstanoviv-rozmiri-viplat-zarublikatsiji-u-Scopus.htm>. Експерти отримали підтверджені дані, що в Університеті діє система заохочення НПП за досягнення в освітньо-науковій діяльності як матеріального, так і нематеріального характеру (сприяння науково-педагогічному кар'єрному зростанню (проведення наукових пошуків та публікація результатів у фахових виданнях, здобуття наукових ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах, проведення міжнародних фахових наукових заходів на базі ДВНЗ «УжНУ», стажування як в Україні, так і за кордоном); допомога у виданні наукових монографій і статей, навчально-методичних праць, надання творчих відпусток, тощо). У звіті ЕГ зазначено, що існуюча у ЗВО система стимулювання викладацької майстерності, матеріального та морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні в повній мірі відповідає підкритерію 6.6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Інфраструктура та матеріально-технічне забезпечення ДВНЗ «УжНУ» сприяє досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання за ОНП Біологія. Наявні книжкові фонди Наукової бібліотеки, електронний депозитарій з доступом до Web-ресурсів, спеціалізовані лабораторії, комп'ютерні класи, мультимедійні пристрої, ботанічний сад, зоологічний музей, віварій, лабораторія геномних досліджень, високогірна біобаза «Колочава» (Міжгірський район), науковий гербарій, заповідники, в освітньому процесі задіяні бази національних парків та провідних агрогосподарств області, навчально-науково-виробничий центр «Деренівка», що підтверджено звітом ЕГ. За результатами інтерв'ювання та демонстрації, експертами зроблено висновок, що навчально-методичне забезпечення ОНП повністю забезпечує досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Відповідно наведених у звіті СО доказів, ДВНЗ «УжНУ» забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних у освітньому процесі. Крім того, установи, з якими заключено договори про співпрацю надають допомогу в організації експедицій, у забезпеченні житла, доступ до літописів природи, гербарних, ентомологічних та зоологічних колекцій. У ході спілкування з експертами НПП та здобувачі ВО відзначили, що мають постійний доступ до сучасних лабораторій та можуть користуватися відповідним матеріально-технічним забезпеченням для власних наукових досліджень, написання публікацій та кваліфікаційних робіт.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Під час реалізації освітнього процесу дотримуються правила техніки безпеки. Механізми забезпечення безпечності освітнього середовища відповідають нормативним документам «Правила внутрішнього розпорядку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453> та контролюється роботою Відділу охорони праці https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_of_lab_prot. Ідея створення освітнього середовища, яке задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти передбачена в «Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 рр.». Безпосередньо, на ОНП Біологія, здобувачі, перед початком вивчення дисципліни, проходять інструктажі з техніки безпеки з відповідною відміткою у журналі, дотримуються передбаченої специфікою програми вимоги носити спеціальні халати та, за необхідності, одноразові рукавички, про що було зазначено під час відповідних зустрічей у ході роботи експертної групи.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

В університеті працює відділ соціально-психологічної служби, Центр гуманітарно-виховної роботи, Студентська Рада, Наукове товариство студентів, розвинена культурно-спортивна та оздоровча інфраструктура (студентський центр дозвілля «Ювентус», спортивний комплекс «Буревісник», санаторій-профілакторій «Скалка»). На території студмістечка знаходяться 2 студентські поліклініки, студентські магазини та кафе. Експертами підтверджено, що здобувачам надається організаційна підтримка у вирішенні адміністративних та організаційних питань навчання та побуту.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема умови доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог п.2.3. Статуту ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>). Наказом по університету №424/01-04 від 31.05.2018 року затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а також визначено відповідальних осіб за виконання даного порядку супроводу. Згідно Правил прийому до аспірантури та докторантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у 2020 році «Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, азначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11081>. Профспілка ЗВО надає можливості отримувати пільги на різноманітні блага. Здобувачі своєчасно отримують стипендію. У випадку виникнення обставин, пов'язаних з відсутністю можливості аспіранта відвідувати заняття на постійній основі з поважних причин, здобувачу може надаватися індивідуальний графік.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ДВНЗ «УжНУ» провадяться згідно законодавства України в сфері забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації та регулюються рядом внутрішніх документів: «Про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/59>, «Про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>, Етичний кодекс <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>. Алгоритм відповідних дій описано у звіті СО та підтверджено висновком ЕГ. За результатами зустрічей ЕГ зі здобувачами та представниками Ради молодих вчених, органів студентського самоврядування, підтверджено факт відсутності прецедентів, пов'язаних з конфліктними ситуаціями, за час реалізації ОНП Біологія доктор філософії.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

До змісту ОНП «Біологія» входять дисципліни із загальнонаукового (філософського) блоку (ОК2), сучасних інформаційних технологій (ОК5), дисципліни педагогічного (ОК4) та мовного спрямування (ОК1, ОК3), що гарантують здобувачу набуття науково-практичних, організаційних та науково-педагогічних компетентностей, заявлених у меті ОНП. Набір вибірових компонентів спрямований на здобуття спеціальних навичок та методик в галузі Біологія, необхідних для дослідницької діяльності за заявленою в ОНП спеціальністю 091 Біологія. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, логічно взаємопов'язані та дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. На прохання експертної групи (запит №5), до системи завантажені приклади індивідуальних наукових планів, що демонструють справжню реалізацію наукової складової в ОНП «Біологія», що реалізується в ДВНЗ «УжНУ».

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Аналіз переліку наукових праць та тем захищених дисертаційних досліджень керівників аспірантів свідчить про їх відповідність напрямках наукових досліджень здобувачів за ОНП Біологія третього рівня вищої освіти (відповідь на запит №8 ЕГ). У звіті ЕГ наведено детальний аналіз дотичності наукових інтересів аспірантів та їх наукових керівників. Крім того, при зустрічі з аспірантами, експертною групою було з'ясовано, що вибір теми наукового дослідження відбувається виключно аспірантом, в залежності від його власних наукових інтересів, що характеризує реалізацію принципу студентоцентризму при реалізації даної ОНП.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Апробації результатів наукових досліджень аспірантів на біологічному факультеті можливі у науковому журналі «Науковий вісник ДВНЗ «УжНУ» Серія Біологія» <http://visnyk-biol.uzhnu.edu.ua/>. На факультеті організовуються науково-практичні регіональні та міжнародні конференції. Здобувачі забезпечені профільними лабораторіями ЗВО та навчально-науковими базами: ботанічний сад, зоологічний музей, виварій, високогірна біобаза «Колочава», науковий гербарій, заповідники, національні парки та провідні агрогосподарства області, навчально-науково-виробничий центр «Деренівка». Здобувачі проходять стажування в лабораторіях інших ЗВО, а також відповідних відділах Інститутів Національної Академії Наук України. Зокрема, аспірант кафедри ботаніки Садигов Р. проходив стажування у біологічній лабораторії Інституту екології Карпат НАНУ у 2019 році на підставі укладеного договору про співпрацю з цією установою. Звітом ЕГ підтверджено, що здобувачі забезпечені профільними лабораторіями, що відповідає вимогам підкритерію 10.3.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Здобувачі впродовж навчання мають можливості участі в міжнародних конференціях за кордоном за своєю тематикою. Відповідно укладених ДВНЗ «УжНУ» договорів про співпрацю з іноземними партнерами. У звіті СО підтверджено наявність у аспірантів закордонних публікацій (п. 10.5), а також виступів на закордонних конференціях та досвіду академічної мобільності та участі в спільних дослідницьких проектах (п. 4.5). Наукова міжнародна кооперація закріплена у договорах про співпрацю між ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та Пряшівським університетом (Словаччина); Кошицьким університетом ветеринарії і фармації (Словаччина, Договір академічної мобільності Erasmus +); Kilis 7 Aralik University «Mevlana programy», Туреччина та з Швейцарським федеральним дослідницьким інститутом вивчення лісів, снігів та ландшафтів (Swiss Federal Research Institute WSL). Експертна група, під час зустрічей з аспірантами, встановила, що у здобувачів є можливості впродовж навчання взяти участь у міжнародних конференціях за кордоном відповідної наукової тематики.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

У відомостях СО доведено, що керівники аспірантів регулярно приймають участь в реалізації кафедральних, національних та міжнародних науково-дослідних проектів, а також активно публікують наукові праці за результатами власних досліджень, приймають участь у закордонних наукових конференціях, конгресах тощо. Інформація підтверджена і під час роботи експертної групи (запит №8). У звіті ЕГ наведені прямі докази та підсумовано, що активне долучення наукових керівників до дослідницької діяльності в багатьох проектах, надає можливості аспіранту широкого вибору теми своєї дисертаційної роботи та можливість задовольнити свої наукові інтереси.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Здійснюється перевірка щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, поданих до захисту в спеціалізованих вчених радах «УжНУ» проводиться (з використанням програми Unplag) та при опублікуванні результатів досліджень у часописі «Науковий вісник Ужгородського університету, серія Біологія» (з використанням програмного продукту AntiPlagiarism.Net, а також он-лайн ресурсу MyAssignmentHelp). Згідно Положення «Про академічну доброчесність» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>) за порушення правил академічної доброчесності до науково-педагогічних працівників, здобувачів застосовуються заходи юридичної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту «УжНУ», інших нормативних актів. В університеті на постійній основі працює Комісія з питань академічної доброчесності та етики. Випадки порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, громадської свідомості, етичних норм академічної і наукової діяльності можуть розглядатися Комісією як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи в Університеті та наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. У звіті ЕГ справедливо зазначено, що наведені факти повністю відповідають вимогам підкритерію 10.6.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Пропонуємо на офіційному сайті університету розмістити матеріали, що демонструють як залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання, так і вказують на те, що їх позиції та потреби враховані.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендуємо розширити перелік дисциплін вибіркового блоку через надання здобувачам можливості вибору ОК з переліку вибірових дисциплін для першого та другого рівня вищої освіти, що посилить формування індивідуальної освітньої траєкторії. Пропонуємо доповнити ОК лабораторними роботами, які б посилювали набуття заявлених програмою фахових компетентностей та результатів навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо звернути увагу на оформлення Програм вступних випробувань (ставити дату затвердження). Пропонуємо активно сприяти участі здобувачів у програмах академічної мобільності та визнанню результатів навчання під час реалізації даної програми.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендуємо переглянути та поновити список рекомендованої літератури в робочих програмах ОК, доповнити інформаційні джерела наявним методичним забезпеченням для виконання практичних та самостійних видів діяльності здобувачів, авторськими розробками викладачів у розрізі відповідних дисциплін. Запозичити та впровадити найкращі практики з розробки силабусів ОК.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо проводити систематичний збір та аналіз інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Продемонструвати, що розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти із залученням різних категорій стейхолдерів. Надавати публічну інформацію щодо практичних результатів діяльності Відділу моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо оприлюднювати для громадського обговорення проекти ОП та змін до них у відкритому доступі, а також таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення. Оприлюднити інформацію щодо внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СЕВЕРИНОВСЬКА ОЛЕНА ВІКТОРІВНА